

Posudek bakalářské práce

Název práce: Virtuální realita – estetické konsekvence

Autor práce: Lubor Benda

Autor předkládané bakalářské práce, kterým je Lubor Benda, si výslovně předsevzal prozkoumat vztah virtuální reality a estetických jevů. Po úvodním představení základních pojmů z oblasti virtuální reality, shrnuje teorii fikčních světů Bohumila Doležela, aby vzápětí poukázal na paralelu mezi fikčními světy a virtuální realitou a pokusil se představit „světy virtuální reality“ ve světle Doleželovy teorie. V samotném závěru práce pak stručně poukazuje na to, že virtuální realita je médiem, které může sloužit jako nosič uměleckého díla.

Oproti předchozí verzi bakalářské práce Lubora Benda působí verze nová koherentnějším dojmem, je jasnějším způsobem členěná, lépe promyšlená. Musím ale bohužel konstatovat, že i tato nová verze nese některé znaky verze minulé. Zatímco problematice virtuální reality – a v nové verzi i zajímavě nastíněné paralele mezi charakterem fikčního světa a charakterem světa virtuální reality – je věnován značný prostor, problematice skutečně estetické se autor věnuje dosti málo, přestože to slibuje název i úvod jeho práce. A téměř vždy, když se Lubor Benda k estetické problematice v souvislosti s virtuální realitou vysloví, jedná se o nedorozumění, nebo alespoň o vyjádření s nejasným významem.

Lubor Benda opakovaně upozorňuje na to, že se virtuální realita může a nemusí stát nositelem estetické funkce či estetické hodnoty, nebo snad dokonce i uměleckého díla s takovou funkcí či hodnotou (s. 7, 24–25). Jak vlastně autor rozumí těmto termínům, se však z jeho práce nedozvíme. Za to je však v práci opakovaně poukázáno či naznačeno na to, že „prezence“ ve virtuálním světě neumožňuje psychickou, neboli estetickou distanci (s. 9–10, 24). Zatímco s prvním tvrzením o virtuální realitě jako o možném nositeli estetické funkce a hodnoty lze v nejobecnějším smyslu souhlasit, druhé tvrzení je s tvrzením prvním v rozporu a naznačuje na to, že si Lubor Benda dostatečně neosvojil význam, který je termínu psychická, případně estetická distance připisován. Proč by měla prezence ve virtuální realitě bránit psychické distanci? Vždyť psychicky distancovat jsme, jak ukázal Edward Bullough, schopni v podstatě cokoli, co zažíváme. Proč tedy ne to, co zažíváme v realitě virtuální?

Také nová verze bakalářské práce Lubora Benda tedy vyvolává u jejího čtenáře určité zklamání. O titulním tématu se v ní nepojednává málo, přestože o něm autor práce snad i leccos zajímavého ví nebo tuší, což naznačuje poslední odstavec jeho textu, který se zmiňuje o virtuálních realitách vytvořených za účelem vyvstání uměleckých děl. Vzhledem ke zmíněné celkově přijatelné kvalitativní úrovni práci jsem se rozhodl – i přes výše uvedené výhrady k některým autorovým formulacím – práci **doporučit k obhajobě** a navrhuji její hodnocení ještě stupněm **dobře**.

V Praze dne 4. 9. 2014

PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.